

Forslag til styrkelse af svangreomsorgen i Region Midtjylland

15. marts 2012

Anne Bach Iversen
anbive@rm.dk
Tlf. 7841 2051

Fødestederne i Region Midt har samlet set ikke kunne leve op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger for svangreomsorgen i forhold til forebyggende og sundhedsfremmende tilbud i graviditeten og efter fødslen, hverken i forhold til anbefaling om at tilbyde fødsels- og forældreforberedelse til alle, eller i forhold til tilbud i den tidlige barselsperiode (SST 2009: 147, 176).

Fødselsforberedelse i mindre hold til førstegangsfødende tilbydes ikke på nogen af regionens fødesteder, ligesom der efter fødslen ikke er tilbud om jordemoderbesøg i hjemmet hos de ambulante fødende. Efterfødselsamtale tilbydes kun i særlige tilfælde.

Indlæggelsestiden efter fødslen er derudover faldet, således at det almindelige tilbud til førstegangsfødende siden 1.12.2009 har været indlæggelse i 48 timer, hvor der tidligere var tilbud om indlæggelse i 3-5 døgn. Fødsels- og forældreforberedelse er en væsentlig forudsætning for, at forældrene kan mestre denne tidlige udskrivelse.

I budgettet for 2012 i Region Midtjylland er der afsat 3 millioner kroner til at give et kvalitetsløft til svangreomsorgen, "så alle nyfødte og deres familier får den forberedelse og de barselsbesøg, der gør, at amning hurtigt kan etableres, og man undgår unødige genindlæggelser". Der foreligger nu et konkret forslag til udmøntning af de 3 mio. kr.

I udarbejdelsen af forslaget til styrkelse af svangreomsorgen er der lagt vægt på, at der sikres ensartethed i forskellige tilbud på alle regionens fødesteder. Der er fokus på at skabe sammenhængende forløb mellem graviditet, fødsel og barsel, så parret oplever koordineret information og vejledning fra forberedelsen til tiden efter fødslen. Målet er, at parret føler sig trygge og kompetente i mødet med deres nye livssituation,

således at egenomsorgen styrkes i den tidlige udskrivelse, uden at omsorgen tages fra familierne.

Hermed fremsættes følgende forslag til styrelse af familie- og fødselsforberedelse, samt barselsbesøg.

- Indførelse af et fælles regionalt fødsels- og forældreforberedende program for alle førstegangsfødende og deres partner. Undervisningen foregår på hold á 10 par, med 4 standardiserede moduler, hvor der er udarbejdet en manual til hvert modul, og der tages udgangspunkt i fælles undervisningsmateriale i hele regionen. (Beskrivelse af programmet fremgår længere nede)
- Indførelse af et struktureret opfølgingsforløb, således at der er planlagte kontakter med fødestedet og sundhedsplejen i løbet af de første 10 dage efter fødslen. Der udarbejdes regionale retningslinjer for det faglige indhold ved hjemmebesøg, og opfølgingsbesøg på fødestedet.
- Som supplement til det strukturerede opfølgingsforløb udformes en individuel plan for efterfødselsperioden, som aftales med parret allerede i graviditeten, og som tilrettes ved fødslen.
- Familien skal kunne komme i kontakt med fødestedet 24 timer i døgnet i den første uge eller indtil, der er etableret kontakt til sundhedsplejen. Ved behov kan familien altid komme til ambulantly vurdering/ eller indlæggelse.
- Der indføres en "samlepakke", således at screeningsundersøgelser (PKU, hørescreening, vejning) lægges sammen med undersøgelser af mor og barn, hvor der også gives vejledning og støtte til forældrene. Dette dels for at reducere familiens transport i den tidlige barselsperiode, dels for at styrke det fagligt kliniske blik i enhver kontakt efter fødslen.
- Alle førstegangsfødende tilbydes en efterfødselssamtale, således at forløbet kan bearbejdes i det omfang, familien har brug for. Desuden kan erfaringerne fra det netop overståede forløb, bruges til at rådgive omkring en eventuelt kommende graviditet og fødsel (og evt. forebygge ønske om kejsersnit uden lægelig indikation).
- Flergangsfødende tilbydes efterfødselssamtale efter behov.

Nedenfor er det illustreret, hvilke tilbud der tilbydes afhængig af, om man er førstegangsfødende/flergangsfødende, ambulantly/ikke ambulantly eller føder hjemme.

	Hjemmebesøg af jordemoder dagen efter fødslen *	Hjemmebesøg af jordemoder 48-72 timer ef- ter fødslen * incl PKU	Samlet pakke på fødested 2-5 dage efter fødslen **	Etableringsbesøg sundhedsplejer- ske 5-7 døgjn jvf. sundhedsaftalerne
Førstegangsfødende indlagt på barsels gang/hotel 48 timer			X	X
Førstegangsgravide Ambulantly fødsel	X	X	X	X
Flergangsfødende m. komplikationer indlagt på barselgang/hotel			X	X
Flergangsgravide Ambulantly fødsel	(X) Opringning fra fødested. Besøg ved behov		X	X
Hjemmefødsler	X	X	X	X

* vurdering af barnets sundhedstilstand, herunder hudfarve, samt vurdering af barnets tilstand, vågent, roligt/uroligt, tilpas barn. Observation og vurdering af barnets ernæringstilstand, vandladning og afføring svarende til barnets alder.

Kvindens/parrets fysiske og psykiske tilstand. Afklaring af evt. spørgsmål i relation til fødslen, herunder afklaring af kvindens/parrets eventuelle bekymringer, som graviditets- og fødselsforløbet har affødt. Screening for akut behov for efterfødselsamtale.

Vurdering af kvindens fysiske restitution, herunder smerter, efterveer, blødningsmængde eller evt. gener fra bristninger/suturer, bækkenbund, inkontinens. Ved behov inspektion og palpation af uterus.

Rådgivning og information af forældre, så de er i stand til at identificere tilstande hos barn og/eller mor, som kræver kontakt med professionelle for udredning, rådgivning og vejledning i barselsperioden.

Ammeetablering. Gener og bekymringer. Praktiske råd.

Observation af tilknytning til barnet, evt efterfødselsreaktion.

**Indeholder altid:

- hørescreening (udstyr til hørescreening kan ikke anbefales at flyttes/medbringes i hjemmet. Undersøgelsen foretages derfor på fødestedet), vejning af barn, vurdering gulsot, eftersyn af bristninger, efterfødselssamtale,

kan indeholde:

PKU (hvis familien er udskrevet før 48 timer)

De samlede udgifter fremgår af nedenstående skema:

Samlet forbrug	
Fødselsforberedelse samt udvikling og uddannelsespulje	2.121.029
Hjemmebesøg - ambulante fødsler	866.155
Hjemmebesøg for hjemmefødsler	108.060
Barselsambulatorier (samlet pakke med hørescreening, PKU, efterfødselssamtale, barnets trivsel mv.)	2.035.233
Estimerede kørselsudgifter ved hjemmebesøg (1.459 besøg x 3,67 kr. x 65 km)	348.044
Udgifter i alt pr. år	5.478.522

Beskrivelse af fødsels- og familieforberedelse

Baggrund

Med udgangspunkt i Region Midtjyllands fødeplan og Sundhedsstyrelsens anbefalinger iværksættes et fælles regionalt fødsels- og forældreforberedende program for alle første-gangsfødende og partner.

Formål

Par som igennem fødsels- og forældreforberedelse får overblik, forståelse og handlemuligheder har gode betingelser for at føle sig tryk under fødslen, til at tage vare på deres nyfødte barn og til i fællesskab at gå styrket ind i forældreskabet.

Der nedsættes dels en styregruppe, som har det endelige ansvar for projektet, dels en arbejdsgruppe, som udarbejder undervisningsmateriale, evalueringsredskaber og undervisningsmateriale til de jordemødre, som skal undervise. Styregruppen vil bestå af en chefjordemoder fra hvert fødested, formanden for arbejdsgruppen, leder fra sundhedsplejen samt en leder fra barselsafdeling.

Arbejdsgruppen vil bestå af:

- En formand som er en jordemoder med særlig interesse i fødselsforberedelse og udvikling.
- En jordemoder fra hvert fødested
- 1-2 sundhedsplejersker fra fødeplangruppen
- 1-2 sygeplejersker fra barselsområdet
- Derudover ad-hoc personer som gruppen ønsker at inddrage, f.eks. fagpersoner med viden om læringsprocesser.

Gruppen kommer med fagligt input til de 4 moduler som er:

1. Barnets udvikling i livmoderen og parrets udvikling mod forældreskab
2. Amning og tilknytning til barnet under graviditeten, fødslen og barselsperioden
3. Fødselens forløb
4. De første dage hjemme med det nyfødte barn, og kvindens restitution efter fødslen

Der afholdes et Kick-off møde hvor hele fødeplangruppen, alle interesserede jordemødre, sundhedsplejersker, sygeplejersker der arbejder med barsel, læger, ammerådgivere og alle mulige interessante inviteres herunder også brugere.

Det tager 2,5 time og skal fungere som en works-shop med inspiration til arbejdsgruppen.

Arbejdsgruppen arbejder derefter i 3-4 dage med udvikling af indholdet af moduler. Formanden skriver indholdet af de 4 moduler sammen, herunder undervisningsmateriale, evaluering skemaer (elektroniske) og undervisningsprogram for de jordemødre, der skal undervise.

Arbejdet forelægges styregruppen, som dernæst forelægger materialet til fødeplanudvalget.

Dernæst:

- 2 fælles regionale temadage, så alle ansatte kommer igennem undervisningsforløbet. Herved skabes koordination mellem fødselsforberedelsen og arbejdet på henholdsvis fødegang, barselsgang og i sundhedsplejen.
- Supervisionsprogram for den jordemodergruppe, der varetager undervisningen
- Pressemeldelser og information til samarbejdspartnere.